

Klimaatfrustratie leidt tot extremisme

Noelsspeak

Geert Noels En Jolien Noels

In Noelsspeak spreekt econoom en Econopolis-stichter Geert Noels zich maandelijks onomwonden uit. Dit keer heeft hij het samen met zijn dochter Jolien over hoe de elite de klimaatfrustraties onderschat.

Het klimaatakkoord van Parijs zullen we met het huidige beleid niet honoreren. Bedrijven en sectoren lopen achter in de transitie. Burgers maken zich grote zorgen en het klimaatextremisme groeit. De frustraties zijn terecht, maar worden door de elite nog altijd onderschat.

Acht jaar na de split van de fenome-nale Amerikaanse rockband R.E.M. heeft frontman Michael Stipe een eerste solonummer uitgebracht: 'Your Capricious Soul'. Telkens als het op de radio wordt gedraaid, vermeldt de omroeper dat de opbrengst integraal naar Extinction Rebellion (XR) gaat. Dat klinkt sympathiek, en het lijkt het imago van XR aanvaardbaar te maken voor velen. Toch is XR geen sympathieke maar een extremistische club. Het ultieme doel - 'het klimaat redden' - mag dan nobel zijn, de weg ernaartoe lijkt op die van de Sovjets en het radicale communisme.

Eerst willen de XR-leden dat de regering de noodtoestand uitroept. Vervolgens moeten burgerraden worden gevormd die werken aan de doelstelling om klimaatneutraal te zijn in 2025. Zulke burgerraden zijn de democratische façade voor de klimaatideologen om met harde hand de 'productiemiddelen te collectiviseren', 'privaat bezit af te schaffen' en 'een herallocatie van de productie'. De eisen van XR zijn niet meer of minder dan een marxistisch manifest.

De Nederlandse geschiedkundige en opiniemaker Rutger Bregman pleitte deze week in De Correspondent voor een radicale klimaateconomie die georganiseerd wordt zoals de oorlogseconomie van de jaren veertig in de Verenigde Staten. Dit gaat gepaard met ontsporende schulden en een centraal aangestuurde economie. Hoewel het geen marxisme voorstaat, is er opnieuw een dwingende rol voor de overheid. Bregman vermijdt zorgvuldig enige connectie met Extinction Rebellion maar vermeldt ze wel als 'activisten' niet als 'extremisten'.

Er sluipt radicalisme in de klimaatbeweging, en onze bewindvoerders beseffen het niet. Applaudiseren voor Greta Thunberg op de Klimaatop van de Verenigde Naties en selfies met haar maken is sympathiek. Maar het zou moediger zijn zelf verantwoordelijkheid te nemen in plaats van jongeren te verbranden zoals Jeanne d'Arc in een ver verleden. De mensen die nu voor Greta applaudiseren, klappen in hun handen voor hun eigen incompetentie in het verleden en voor hun onvermogen om iets te veranderen in de toekomst.

Zelfvoedend proces

In december 2015 werd het klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Enthousiasme op alle banken. We deelden die euforie niet, om twee redenen. Ten eerste werd internationaal transport uit het akkoord gelaten, terwijl dat net de hefboom is om wereldwijd iets te veranderen. Ten tweede werd het akkoord zo overroepen dat alle urgentie bij de beleidsvoerders verdween. Alsof het werk al was gebeurd, terwijl het nog moest beginnen.

Enkele landen nemen dit wel ernstig, waaronder Nederland. Na een energieakkoord in 2013 hebben onze noorderburen nu ook een gestructureerd klimaatplan om tegen 2030 de uitstoot met 50 procent te verminderen tegenover het referentiejaar 1990. Landen die nu ambitieus zijn, zullen later de

economische vruchten van hun klimaatinspanningen plukken. Nederland, Denemarken, de Nordics lijken ons daarin voorop te staan. België loopt ver achter.

Het gebrek aan actie voedt frustratie bij de burgers en voedt extremistische actiegroepen als Extinction Rebellion. Het is een zelfvoedend proces. De frustratie is terecht, zoals in het verleden sociale wantoestanden hebben geleid tot revoluties omdat de elite te lang blind bleef voor het ongenoegen daarover.

Dat proces wordt nog versterkt door de doemdenkers aan de ene kant en de klimaatnegationisten aan de andere kant. Die polarisatie is alleen mogelijk door de inertie van het beleid. Verschillende politici twijfelen openlijk aan de impact van broeikasgassen op het klimaat en de noodzaak om de opwarming te beperken tot 1,5 à 2 graden Celsius tegenover het referentiejaar. En ze zijn bezorgd over de economische gevolgen. Daardoor wordt beleid verder uitgesteld, en blijft de frustratie groeien. En erger: we missen de kans om leider te worden in klimaattechnologie, die later kan uitgroeien tot een bron van welvaart.

De akkoorden van Parijs honoreren is intussen erg ambitieus geworden. We wijken af van het pad. Er klinkt luide kritiek als de Amerikaanse president Donald Trump het klimaatakkoord van Parijs opzegt, maar in België doen we dat stilzwijgend. Populisme en extremisme bloeien op een vruchtbare ondergrond van valse beloftes, het uitstel van maatregelen en de ontkenning van de urgentie.

We roepen de politici op de klimaatuitdaging ernstig te nemen, en zoals onze Nederlandse vrienden een gedragen klimaatplan uit te werken.

Geert Noels, econoom en medeoprichter van Econopolis, en Jolien Noels, klimaatonderzoeker bij het Grantham Research Institute